

RETURADRESSE:

TrønderEnergi
7496 Trondheim.

B ØKONOMI

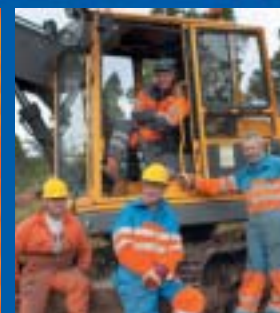

LYSPUNKTET

Bedriftsblad for TrønderEnergi AS

3

2004

Fosen henger på en tynn tråd

Snøhvitutbyggingen

«Færra på tur te Mexico»

Relasjonsbygging

 TrønderEnergi

Postadresse:
7496 Trondheim.
Hovedkontor:
Ingvald Ystgaards vei 1, Trondheim.
Tlf. 73 54 16 00
www.tronderenergi.no

innhold

Redaktørens spalte	side 3
Konsernsjefens spalte	side 4
Fosen henger på en tynn tråd	side 5
Snøhvitutbyggingen	side 6-7
Glimt fra...	side 8-9
Børsværingen Harald Kjøren	side 10
Fra ord til handling	side 11
Færra på tur te Mexico	side 12-14
Relasjonsbygging	side 15

LYSPUNKTET

Redaktørens spalte

Nr 3

September 2004 17. årgang
Organ for TrønderEnergi AS

Postadresse:
7496 Trondheim
Tlf. 73 54 16 00

Redaksjonsmedlemmer:

Ole Jørgen Frostad (Red)
Grete S. Tvette
Tore Wuttudal
Knut Aalberg
Olav Helgemo
Øystein Raaen Kjørsvik
Tonje Tangvik

Korrespondentkorpset:

Steve Halsetrønning
Bjørn Arnevik
Rolf Hammervik
Hallgeir Hammer
Harald Forodden
Oddleiv Brovold
Kjell Dahle
Svenn K. Høydal
Nils Magne Bye
Ola Erik Røttereng

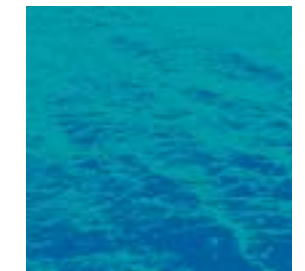
Bladet sendes til ansatte, eiere,
pensjonister, styremedlemmer,
selskapets forbindelser samt
øvrige interesserte.

Grafisk formgivning og sats:
Bennett Reklamebyrå AS, Trondheim

Trykk:
Lade Offset AS, Trondheim

Artikler signert av andre enn redaksjonens
medlemmer står for artikkelforfatterens regning,
og samsvarer ikke nødvendigvis med
redaksjonens eller utgivernes syn.

Oppegående forbrukere

Lars Magnus Günther skriver i sin lederartikkel i augustutgaven av Europower at "Vi tror norske strømforbrukere er rimelig oppegående og av den grunn holder seg unna Strømforbrukerne. Forbrukere flest synes strømregningen er høy nok om de ikke skal betale ytterligere 250 kr for at en privatperson med forkvaklede oppfatninger om det norske og nordiske kraftmarkedet skal kunne leve av å fare rundt mellom riksdekkende medier og spre ytterligere forvirring om strømsituasjonen". I sannhet kloke ord!

At Per Christian Gillebos stiftelse Strømforbrukerne sitter med ubetalte regninger og tom kasse skulle vel være et tydelig bevis på at den jevne nordmann tross alle nedslående omdømmemålinger har tillit til at de tradisjonelle og langsiktige aktørene i sluttbrukermarkedet driver etter sunne forretningsmessige prinsipper. Dette er tross alt ikke en bransje hvor det er lettjente penger, eller som Günther skriver "Lavere kraftpriser til forbrukerne handler ikke om å starte nye kraftleverandører i et allerede sterkt konkurranseutsatt marked med til dels negative marginer". Det er heller ikke vanskelig å slutte seg til Europowers konklusjon om at utfordringene

i vår sektor heller dreier seg om å få norske politikere til enten å øke kraftproduksjonen eller å redusere forbruket, eller aller helst begge deler.

Som mange vel husker inntok Strømforbrukerne arenaen med brask og bram vinteren 2002/3. De har i følge selskapet selv nærmere 18000 registrerte medlemmer. Hvor mange som har betalt medlemskontingenten vil ikke Gillebo ut med, men vi aner en viss oppgitthet i hans utsagn "Skal organisasjonen leve, må forbrukerne stille seg bak. Dersom dette ikke går, er det et tegn på at folk ikke bryr seg, eller at vi har det for godt". At samme Gillebo nå etablerer Vår Kraft som et firma som "kan frigjøre deg fra virvaret av utspulte kraftleverandører som kun tenker egen profit" må vel nærmest kunne betraktes som et siste sprell fra en fisk som allerede er fanget i garnet.

Ole Jørgen Frostad

konsernsiefens spalte

Grunnverdier som grunnlag for verdiskapning

Som hovedregelen er for det aller meste av næringsvirksomhet, er TrønderEnergis hovedoppgave å skape verdier for eierne. TrønderEnergis hovedfokus skal derfor ligge på den gode drift. Dette betyr fokus på effektiv drift og resultatoppnåelse innenfor konsernets nøkkel- og grunnverdier. Dette skal vi oppnå gjennom kontinuerlig utvikling av organisasjonen, vedlikehold og utvikling av kompetanse i en lærende organisasjon samt ved gjennomføring av interne kvalitets- og forbedringsprosesser innenfor alle aktivitetsområder i konsernet.

Virksomheten i konsernet skal være forankret i nøkkelverdier som reflekterer konsernets visjon og legger premisser for realiseringen av våre mål og ambisjoner. Nøkkelverdiene våre er **kundetilfredshet, lønnsomhet, langsiktighet, samarbeid og samhandling samt utvikling og miljøbevissthet**. Virksomheten og vår adferd skal i tillegg være forankret i et sett grunnverdier som reflekterer krav til god forretningskikk og høy etisk standard. I vårt strategidokument har vi nedfelt følgende grunnverdier: **Ansvarlighet, respekt, pålitelighet, integritet og lojalitet**.

TrønderEnergi skal også bidra til økt verdiskapning og aktivitet i eierkommunene og landsdelen. TrønderEnergi-konsernet satser også på innovasjon og forretningsutvikling – utvikling av nye lønnsomme aktiviteter som utnytter konsernets kompetanse, infrastruktur og kapital.

En uavklart situasjon for energibransjen i Midt-Norge er en utfordring for alle ledende aktører i landsdelen. TrønderEnergi AS tar mål av seg til å bidra til å skape bærekraftige allianser som har som formål å skape utvikling og vekst for selskapet, eierne og alle ansatte. Målet vårt er å utvikle organisasjonen slik at vi tar de rette valg, og alltid søker å utvikle den kompetanse som kreves for å nå de mål vi setter.

I konsernet er det i løpet av det siste halvåret gjennomført en klimaundersøkelse med den hensikt å la alle ansatte få anledning til å gi sine synspunkter på hvordan organisasjonen fungerer innenfor fem viktige områder,

- tydelighet og lederskap,
- kommunikasjon og samarbeid,
- motivasjon og anerkjennelse,
- nytenking og utvikling samt
- sosiale forhold.

Konsernet scorer ulikt innenfor de ulike områdene. Miljøundersøkelsen vil gi grunnlag for et videre systematisk arbeid i hele organisasjonen i forhold til viktige bedriftskulturområder som normer og regler, etikk, ledelse, vinnerkultur, forretningskultur samt kunde- og markedsorientering. For å lykkes i dette arbeidet, er det viktig med involvering fra alle ansatte.

Fosen henger på en tynn tråd

Foto: Tore W uttdal

M uskeggen er arbeidshesten når tunge kresostolper skal fraktes ut i terrenget. Her fra Steinsdalen på Nord-Trøndelag side

Olaf Mikkelsen og Knut Aalberg

Strømforsyningen på Fosen henger bokstavelig talt i en tynn tråd. Men nå er vi i gang med bygging av ei ny 66kV-linje inn mot Fosen fra nord, det vil si fra Bratli til Straum.

I juni i 2002 havarerte den 30 år gamle sjøkabelen mellom Agdenes og Fevåg, og lønnsomhetsvurderinger viser at det ikke vil være lønt å reparere den. Situasjonen er dermed at Fosen-nettet mates via én sjøkabel (Agdenes – Fevåg), med en overføringskapasitet på ca.49 MW. Maksimallasten på Fosen er nær 90 MW, og selv med full produksjon i våre kraftverk vil det ikke være mulig å opprettholde forsyningen uten å ta i bruk reserveforbindelsen fra Ormssetfoss kraftverk i Nord-Trøndelag til Stoen transformatorstasjon.

En slik forsyningssituasjonen er sårbar og ikke minst gir den en del utfordringer når det gjelder nettdrift under variable produksjons- og belastningsforhold. Det hastet derfor med å etablere en permanent løsning.

To realistiske hovedalternativer har vært vurdert for å sikre forsyningen til Fosen:

1. erstatte sjøkabelen Agdenes – Fevåg
  2. etablere en ny 66 kV forbindelse Straum transformatorstasjon – Bratli transformatorstasjon (NTE), lengde ca.49 km.
- Etter flere runder med økonomiske og tekniske vurderinger ble det besluttet å gå for alternativ to.

Arbeidslaget hos Jostein Hals, fra venstre: Morten Guin, Rolf Liljevoll, Per Ove Blomdal i lørdags og Jostein Hals fra Brødrene Hals Entreprenør

Foto: Tore W uttdal

Søknad om konsesjon ble sendt i oktober 2003 og etter mange runder fram og tilbake ble det omsider gitt tillatelse til bygging i mai i år. Hydro og TrønderEnergi har planer om vindkraft i området. Dette kompliserer nettbildet og aktualiserer ytterligere nye linjer.

Etter vanlige prosedyrer med planlegging/prosjektering/grunneieravtaler samt anbudsrunder er det nå engasjert to hovedentreprenører for gjennomføringen av anlegget. NTE Elektro (entreprenøravdelingen hos NTE) og TEN Entreprenør skal ha hver sin del av mastemontasjen, mens NTE skal stå for linjestrekkingen.

Fakta om byggingen:
49 kilometer
Pris 53 millioner kroner
Stålmaster i Sør-Trøndelag
Tremaster i Nord-Trøndelag
Fiberkabel spinnes

Miljøaspektet står sentralt i dette prosjektet. Linja har derfor fått en unik utførelse da det er første gang TrønderEnergi bygger en slik linje med stålmaster. Ca 2/3 bygges med en ny spesiell stålmastkonstruksjon.

Disse mastene vil være meget miljøvennlige da konstruksjonsformen gjør at de vil bli mindre synlige enn tilsvarende tremastkonstruksjoner. Fundamenteringen av mastene er mer skånsom for terrenget. Ved å montere mastene på bolter på fjellfundament unngår man sprenging og stygge sår. Under byggingen vil det også i stor grad bli benyttet helikopter til transport og mastemontasje for å unngå sår i naturen.

Som bildene viser er anleggsarbeidet i full gang og linja ventes ferdig tidlig på våren 2005

SNØHVITUTBYGGINGEN

TrønderEnergi er med på olje eventyret i Nord

Noralf Osen

TEN Entreprenør, seksjon trafostasjoner fikk anbuds-kontrakt på 4,5 mill kr. på kabelanlegg i forbindelse med snøhvitutbyggingen. Arbeidene er gjennomført på to anleggsteder, Hammerfest- og Kvalsund transformatorstasjon. Våre gutter har utført arbeidet med stort pågangsmot og godt gjennomført arbeid hvor vi får gode tilbakemeldinger fra utstyrleverandør. De uttaler at vi er en entreprenør de ønsker å samarbeide med på grunn av våre montørers nøyaktighet og effektive arbeid (Takk for flott markedsføring av TrønderEnergi).

Seksjonsleder Ronald Blomlie skal også ha mye av æren for å pleie våre forbindelser ryddig og godt slik at vi til stadighet er ønsket som underleverandør til våre samarbeidspartnere på større anlegg.

Det er arbeidet 1997 timeverk på hele prosjektet som fordeler seg med 1635 timer på Hammerfest og 362 timer på Kvalsund. Vi har da lagt ned litt over ett årsverk i dette prosjektet.

Vi har etter hvert også begynt å lykkes med mannskapsflyt mellom seksjonene og dermed fått startet en kompetanseoverføring mellom avdelingene samtidig som vi får en mer fleksibel arbeidsstyrke som kan avlaste i travle perioder.

Arbeidet har i hovedsak vært utført av Geir Sætre og Anders Bergem fra seksjon trafostasjoner/bygg og Hans

Ivar Hammerås (Melhus), Stein Husby (Skaun) og Roger Harsvik (Åfjord) fra seksjon linjer. De tre førstnevnte har jobbet lengst på anlegget.

Geir Sætre og Anders Bergem har gjennom opplæring og kursing i Sveits blitt sertifisert for montasje av 145 kV-endeavslutninger og skjøter. Det er de to som har vært ansvarlige basmontører på henholdsvis Hammerfest- og Kvalsund transformatorstasjon.

Kontrakt

Byggherre: Hammerfest e-verk.

Hovedentreprenør: Areva T&D AS

Vår leveranse har bestått av levering med 145 kV-kabelanlegg. Kabel med tverrsnitt 630 og 1200 mm². Montasje av 46 stk 145 kV-endeavslutninger hvorav 15 stk for montasje mot GIS-anlegg.

Foto: Roger Harsvik

Montørene Hans Ivar Hammerås og Geir Sætre inne i kabeltraktet

Hoveddelen av arbeidet har foregått ved Hammerfest transformatorstasjon som har blitt utvidet med to nye transformatorer og nytt 145 kV-GIS anlegg. Resten av arbeidet er utført ved Kvalsund transformatorstasjon, som er en helt ny stasjon. Den ligger ca 30 km fra Hammerfest.

Foto: Roger Harsvik

Geir Sætre i full gang med montasje av GIS-endeavslutning

Foto: Roger Harsvik

Kabelanlegg i Hammerfest med ferdige endeavslutninger

Det er viktig for seksjonen å beholde sin kompetanse på dette fagfeltet da det er begrenset med entreprenører som jobber med kabler med høyere spenninger fra 66 kV og oppover. Med en slik blanding av egne og eksterne oppdrag så får vi den nødvendige praktiseringen av fagområdet.

Første prioritet har selvsagt TrønderEnergi sine anlegg, men vi satser også ganske bevisst en viss andel av eksterne oppdrag. Dette er basert på at vi er så lavt bemannet på denne siden med stasjonsmontører at vi vil holde kompetanse og bemanning på dette nivået for å beholde fagmiljøet.

Endemuffe klar for monteringen. Geir Sætre på kabeltraversen, Hans Ivar Hammerås og Roger Harsvik i liften.

Det er som regel en belastning for familiefolk med for stor mengde av reisedøgn, men ikke alltid. Roger Harsvik, som bare var med en periode på slutten av oppdraget, mener at dette var en jobbrollering som han satte pris på for å få oppleve litt variasjon i jobben, og han tror det ville ha vært det samme for enkelte av sine kollegaer rundt om i fylket.

Foto: Stein Husby

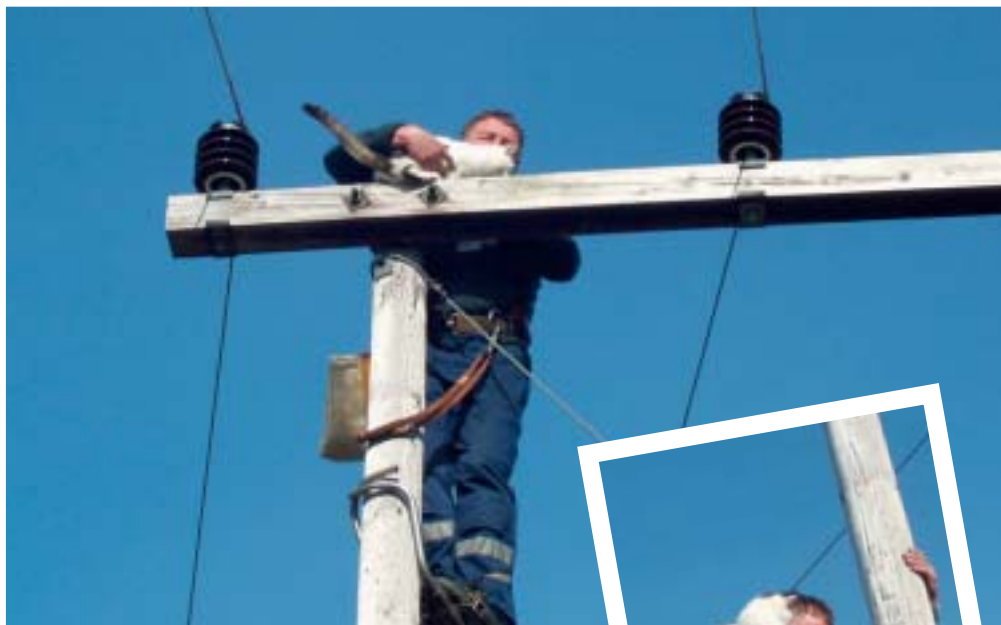

Foto: Gunnar Aune

Ikke en dag lik den andre som linjemontør. Her redder Jørgen Landrø en katt ned fra toppen på høyspentlinja. Jørgen trosset sin katteallergi og fikk katta helskinnet ned. Hadde den klatret over noen av isolatome på traversen hadde det ikke hjulpet med ni liv, det er sikkert!

Glimt fra...

Gunnar Aune fylte 50 år og i den anledning ble det spandert kake til alle på Gårnøra. Vignatulerer!

Foto: Steve Halseth

Foto: Oddvar Brønnø

For to år siden var det en stor presenning på inntakslista til Svartelva Kraftverk, denne gangen var det en båt. På bildet: Mørtten Lillemo og båten.

G ravbekken levde virkelig opp til sitt navn her i vår. Som et resultat av sterk nedbør og flom fant G ravbekken (som renner ut i Gjeviltvatnet) seg et nytt løp, bilde til venstre. Dette førte til store erosjonsskader som det måtte omfattet reparasjonsarbeid til for å bøte på.

Foto: Ole Jørgen Frostad

Nye styremedlemmer i TrønderEnergi. Fra venstre Jens P. Heyerdahl og ansattrepresentant Harry Gramm.

Foto: Torbjørn W. Uttdal

Foto: Greta S. Tvette

Stadig nye topper blir besteget i arrangementet "Til Topps". Her er en gruppe kom med seg opp Storheia i Bymarka. Fra venstre: Olav Helgem, Torill Johansen, Greta S. Tvette, Gunnar Saebeggen, Elena Akhtari, Sofia Akhtari og Kåre Lora.

Foto: Torbjørn W. Uttdal

Foto: Torbjørn W. Uttdal

Som en forlengelse av Jøran Ødegaard's eminente "moro på jobb" innspill, er det fortsatt innslag av små å stunt rundt om kring, som her med hattedam og riddere av det småale bånd. Slikt gjør forhåpentligvis også organisasjonen bedre forberedt til bedriftskulturprosjektet "Fra ord til handling".

Foto: Elena Akhtari

Børsværingen Harald Kjøren

Tekst/Foto: Tonje Tangvik Vårt oppdrag for Lyspunktet gikk ut på å finne en kunde med synspunkter på hvordan det oppleves å være kunde i TrønderEnergi. Vi havnet i Børsa hos daglig leder i Eliløkken Bruk, Harald Kjøren. Tidlig en mandag morgen møtte vi opp på kontoret hans, hvor en opplagt herremann tok i mot. At Rosenborg tok tre poeng mot Tromsø i helga gjorde nok sitt til det gode humøret.

Harald Kjøren er børsværing, det har han vært hele livet. Like lenge har han vært kunde hos TrønderEnergi.

“For lite oppfinnsomhet”, spøker han selv da vi spør om hvorfor.

Han mener at det er viktig med personlige relasjoner, og at kundeforholdet har vært greit. Under linjehavariet 1. nyttårsdag på Eliløkken Bruk stod karene fra TrønderEnergi på til alt var i orden. Slikt gir helt klart et positivt inntrykk.

Når det gjelder pris, synes han vi er konkurransedyktige. Dessuten koster det tid og penger å shoppe rundt hos de ulike kraftleverandørene. Valgene har stått mellom fastpris og spotpris, og noen ganger har han tapt og noen ganger tjent.

“Det har skyldtes egne valg, og hvor mye ressurser skal man bruke på 0,5 øre?” sier Harald Kjøren.

Vi får et klart ja til svar når vi spør om kundevennligheten er bra. Likevel kom vi ikke unna spørsmålet om nettleia, som han mener er vanskelig å forstå. Hvorfor er leia så høy i TrønderEnergi i forhold til Møre, som også har sjøkabler? På det området synes han at vi kunne informert bedre.

Regningene er greie å forstå. Ved Eliløkken bruk har de også hatt fagfolk til å kontrollere regningene fra TrønderEnergi. Resultatet var bra. De fikk positiv respons fra TrønderEnergi når de informerte om kontrollene de gjorde. Alt i alt var det snakk om 100 kroner som han fikk tilbake på grunn av feil i regningene, men det er ingen ting.

“Det har skyldtes egne valg, og hvor mye ressurser skal man bruke på 0,5 øre?”

Fusjoneringer som er gjennomført har han ikke merket noe til. At han har fått nye personer i TrønderEnergi å forholde seg til, har ikke vært negativt.

“Personlige relasjoner, på både godt og vondt, er den beste måten å opprettholde et kundeforhold på”, avslutter Harald Kjøren.

Fra ord til handling

Charlotte Wulff Konsernsjef Rune Malmo fortalte på TrønderEnergi sitt årsmøte 6. mars at i 2004 skal vi ha fokus på bedriftskultur. Hva er egentlig bedriftskultur? Hva er god bedriftskultur? Vi har nedsatt bedriftskulturprosjektet “Fra ord til handling”, hva mener vi med det?

Øystein Kjørsvik, Jens P. Nupen og jeg skrev i 2003 en eksamensoppgave i prosjektledelse hvor vi la vekt på organisasjonskultur. Fra denne eksamensoppgaven har jeg hentet følgende:

I Klausen (1992) finner vi følgende definisjon på begrepet ‘kultur’:

“Kultur er ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som det forsøker å bringe videre, ofte noe forandret, til neste generasjon.”

Med utgangspunkt i denne definisjonen kan vi lage følgende definisjon for begrepet ‘organisasjonskultur’:

“Organisasjonskultur er det sett av felles delte normer, verdier og virkelighetsoppfatninger som utvikler seg i en organisasjon når medlemmene samhandler med hverandre og omgivelsene.”

Vi setter likhetstegn mellom organisasjonskultur og bedriftskultur. Ut fra definisjonen over kan vi tolke det slik at uansett om noen aktivt går inn for det eller ikke, så utvikler det seg en bedriftskultur. Det kan være en vinnerkultur, en jobbe sent om kvelden-kultur, en gi blanke-kultur, en jobbe med det som er moro-kultur, en sånn går no dagan-kultur. Kulturen blir til ut fra hva de fleste gjør og hvilke holdninger de har, og hva sjefene gjør og hvilke hold-

ninger de har. Vi kan få ukulturer som er uønsket og vi kan få subkulturer som gjerne oppstår som tilleggskultur i store organisasjoner. Subkultur i seg selv kan være positivt så lenge den overordnede bedriftskulturen følges i tillegg. De nyansatte adopterer til en viss grad kulturen og lærer “slik gjør vi det her” fra kollegaene rundt seg.

Utfordringene når man skal ha fokus på bedriftskultur er mange, som et eksempel kan jeg nevne: Hvem skal definere hva som er god kultur og hva som er ukultur? Hvilken kultur vil vi ha? I TrønderEnergi har vi minst en kultur på hvert oppmøtested i tillegg til overordnede bedriftskulturer. I prosjektet “Fra ord til handling” ønsker vi å involvere mange ansatte i arbeidet med å finne og forsterke den bedriftskulturen vi vil TrønderEnergi skal ha.

For å ha et utgangspunkt for “Fra ord til handling” gjennomførte vi i juni 2004 en klimaundersøkelse hvor alle ansatte ble bedt om å svare på 44 spørsmål innenfor områdene tydelighet, kommunikasjon og samarbeid, motivasjon og anerkjennelse, nytenking og flytting av grenser og sosiale forhold. Hovedspørsmålet var “Hvordan har du det på jobb?”. Vi fikk etter noen purringer en svarprosent på 72 % og mener at det er godt nok for å kunne bruke svarene videre. Vi jobber nå med å analysere klimaundersøkelsen og konkretisere prosjektets videre vei.

“Fra ord til handling” er organisert med en styringsgruppe bestående av Ole Jørgen Frostad, Jens P. Nupen, Hans Chr. Steen, Charlotte Wulff, Jøran Ødegaard og Ragnhild Åsrønning. Vi ser for oss å opprette idé- og arbeidsgrupper på tvers av selskaper og arbeidssteder i TrønderEnergi, i tillegg til lokale grupper. Hovedfokus er en felles bedriftskultur for alle, der det vi snakker om blir gjort! Vi er avhengig av alle ansattes engasjement, og at alle bretter opp armene og gjennomfører de aktivitetene/tiltakene vi kommer fram til. Vi maner imidlertid til tålmodighet fordi kulturendringer og holdningsendringer tar tid, uten at det skal være en sovepute. Vi kommer plutselig tilbake!

Færra på tur te Mexico

Fotos: Tonje og Charlotte

De er kjent i TrønderEnergi for sin utfluktstrang til fjerne himmelstrøk. Hvor henter de viljen og motet til å begi seg ut på reiser inn i til dels ustabile regioner omkring i verden? Selv syns ikke Tonje og Charlotte det er så ekstremt og skummelt. Vi skal følge dem på deres siste ferietur til New York, Mexico, Guatemala og Belize.

Her er vi i Chichén-Itzá, de mest kjente Maya-ruinene i Mexico. Vår hyppigste form for trening var å klatre opp og ned ruinene. For de utværtne og de med høydeskrekk fantes det tau å holde seg fast i og mange av dem brukte det kjente trikset med å sette seg på rompa og humpe ned.

Svein Wik

Hvor starter det hele? I følge Charlotte så er det i Tonjes hode. Hvordan planlegges turen? Det er Tonje som står bak det meste av planlegginga. Hun elsker å planlegge. På denne turen mottok Charlotte reiseplassen en uke før avreise. Hun sjekket at det ikke var noen stygge høl i den – bare så de ikke ble stående på ubestemt tid i en eller annen avsides krok av verden.

“Det er bare å legge igjen bekymringene og nykkene hjem”, sier Tonje.

“La seg bare flyte med. Ta dagene med de lange flyreisene, humpete og støvete bussruter, dager med tropisk hete og slengbemerkinger fra ukjente mannfolk som de kommer.”

Først i juli startet turen til New York. De skulle ha med seg opplevelser fra verdensbyen, blant annet “4. of July”. Det skulle tidlig vise seg at Charlotte måtte slite med en ny utfordring på denne turen. Tonje hadde forferdelig hjemlengsel, som faktisk meldte seg tidlig. Hun som vanligvis kunne oppholdt seg i strøk med over 30 varmegrader på ubestemt tid! Det stoppet likevel ikke Charlotte som den pådriveren hun er kjent for å være. Turen skulle gjennomføres hensynsløst, med Tonje på slep.

Er en måned nok på en sånn tur?

“Kunna ha vært lenger ja. Æ ja, itj hu nei...” Charlotte nikker i retning av Tonje som skulle være den mest robuste globetrotter man kan tenke seg.

“Æ trur a ringt heim for 2000 krona,” sier Charlotte. Hun morer seg helt klart over Tonjes hjemlengsel.

Årsaken er innlysende, Tonje er nyforelsket.

“Det er faktisk en litt artig historie da. I Belize møtte vi noen lokale helter, der jeg ble kjent med en av dem. Vi fikk beskjed om at å dra hjem uten å ha opplevd å snorkle ved Barrier Reef var ikke aktuelt. Vi ble selvfølgelig med på det neste morgen. Helt fantastisk opplevelse. Omtrent som å se filmen Nemo. Fisk i all farger. Vatnet var krystallklart. Uheldigvis ble jeg skremt av en stor fisk og i det jeg snudde meg brått vekk slo jeg kneet borti revet. Slike sår går det ofte infeksjon i og etter et par dager begynte det å hovne opp og bli rødt. Lege var eneste utvei. Jeg nevnte til og med at vi kanskje skulle avbryte turen.”

“Ja, ska vi fær? Vi kan det!” Svaret kom kjapt fra Tonje over Charlottes antydning om hjemtur. “Pængan vi spare kan vi kjøp flybillett for,” fortsatte Tonje.

“No må du skjærp dæ.”

Charlotte avbrøt diskusjonen om hjemtur. Et skarve, infisert sår skulle ikke få avbryte det de hadde planlagt, ikke en kjæreste i Norge heller.

Imponerende byggverk i Maya-ruinene i Palenque, Mexico. Charlotte sees her for første og siste gang i denne håndlagde sothatten fra Mexico, den eneste eiendelen som forsvant på turen.

Tonje (tv) og Charlotte ibaren på Papaya Playa i Tulum, Mexico. Her var det disse istedet for barkraker, noe vi vil anbefale for bareiere i Trondheim også. Deilig å disse fram og tilbake og kjekt å ha tau for å holde seg fast.

Tilbake til begynnelsen. Etter København var det strake veien til New York.

“Spektakulært med 4. juli,” nevner Charlotte.

De kikket på ground zero med hullet i bakken etter de to tårnene. Der så de også grunnsteinen for det nye Freedom Tower som ble lagt ned like før de kom dit. Rart å se, var kommentaren. De fikk med seg nattelivet i storbyen, frihetsgudinnen, Metropolitan Museum, Guggenheim og lunsj i Central Park. Etter to dager gikk turen til Mexico City.

De kom til en ekstremt stor by og følte seg urven og dårlig fra starten av.

“Høydesyke,” mener Charlotte.

Mexico City ligger på litt over 2200 meter. I følge Lonely Planet burde man dra 500 meter lavere og deretter opp igjen, og ikke drikke alkohol ved symptomer på høydesyke. De fulgte bare det første rådet. Innbyggertallet er et par og tju millionere. Kjølige var det i Mexico City også. Bare 18-24 grader og de vurderte å kjøpe mer klær. Å ferdes i byen på kveldstid var litt guffent, mener Charlotte. Pengene er spredd rundt på kroppen, og ganglaget er lagt opp til å virke selvsikkert og avskrekkende på ranere. Det gikk bra.

Etter en uke i storbyene New York og Mexico City var damene lei av storbyer. Neste stopp var sørover til kystbyen Veracruz. Stekende hett der.

Etter fullført busstur videre via Aqua Azur, en vakker vannkilde inne i jungelen, på en ekstremt svingete vei i en mini-

buss kom de til Palenque. De hadde selskap av et dusin mannfolk i bussen, og to unger spydde hele veien. I Palenque besøkte de mayaruinene ute i jungelen. Charlotte prøver å forklare hvor varmt det egentlig var der i jungelen. De tømte innpå vann og prøvde seg ute i ruinene. Greide bare 1 time og 10 minutter før de var nær besvimelse og måtte rømme inn i skyggene igjen.

“Imponerende byggverk,” sier Charlotte.

“Men vi ble fort lei. Ble for mye ruiner etter hvert,” kommenterer Tonje.

Vel fremme oppdaget de hvor nærme de var Guatemala. Tonje ønsket straks å ta en tur dit også.

“Da dro vi på en inni, bakom bokhandel som vi fant Lonely Planet for Guatemala i,” sier Charlotte.

Plutselig var Tonje pådriveren, men Charlotte var skeptisk. Guatemala er ikke den mest stabile plass på jorden. Tonje hadde taktikken for overtalelse klar.

“Det er opp til deg om vi skal dra eller ikke...”

“Kjæmpetaktikk,” sier Charlotte. “Du bestemme, underforstått med at det er din feil hvis vi ikke får oppleve dette nå.”

Hun hadde ikke noe reelt valg, og tur inn i Guatemala ble det. De sjekket ut av Mexico og reiste over elven til Guatemala med en såkalt “long tail boat”.

“En behagelig halvtimes lang tur,” sier Charlotte. “Vakkert.”

Innsjekking og passkontroll i Bethel i Guatemala ble gjort uten datahjelp. Kun blide menn i uniform som spøkte og lo. Så ble det enda mer buss. På en vei av verste kvalitet og buss uten aircondition. Det skulle ikke være en “chickenbus”, men Charlotte mener det bare var kyllingene som manglet. Bussen var den samme.

“Svetten rant av oss.” Charlotte prøver å demonstrere hvordan det var. “Ekstremt varmt, ja...”

Guatemala skulle vise seg å ikke være så farlig. Ganske mye dårligere standard på busser og veier samt råttent lukt av vannet. I noen dager reiste de rundt i undertøy og klær det lukket råttent av. De bodde på den lille øya Flores. Det gikk vei ut dit på en smal steinmolo. Et flott sted istemmer begge to. Der bodde de i stråhytter og hadde myggnett om natta.

En av mange dårlige busser, her på vei fra Guatemala til Belize. Bussen punkterte og vibrerte slett på leting etter store steiner som kunne legges foran/bak hjulene da han ikke kunne stoppe motoren pga dårlig batteri (gutta hadde allerede dyttet bussen i gang en gang).

"Helt greit det," sier Tonje.

De måtte innom det store ruinområdet i Tikal. Større enn Palenque. Tikal var skikkelig jungel. De fulgte stier gjennom jungelen før selve plassen med ruinene åpnet seg foran dem. Der vandret de blant aper og andre dyr. Det skulle visstnok finnes kattedyr som jaguar der også. Slinger ble de advart mot og bedt om å se etter samme hvor de gikk. For å få med soloppgangen ute i ruinene var de på beina klokka 4 om morgenen. Fire morgener på rad var de opp henholdsvis seks, fire, fire og fem om morgenen.

Tonje gjør seg klar før en kveld på byen, her i vår cabaña på standa i Tulum. Ståtak, bam busvegger og sandgulv – trenger man mer? Ja, myggnetting er kjøpt å ha når ståhytta ligger i jungelen.

"Å vi som va på feri," utbryter Tonje.

Det meste er greit på en slik tur, mener de. Lange reiser med dårlig standard på transportmidlene er ok. Å oppleve slikt i Norge ville ha vært frustrerende, men ikke i et land som Guatemala. Tonje kaller det "mjølkeruta" der de treffer masse folk, og det hele ikke er så spesielt som det høres ut. Å stase seg opp er heller ingen vits i, det gjør seg ikke å drive backpacking i finstasen.

Siste etappe var først til Belize. Det ble nok en busstur med skral standard. En punktering sendte hele bunten av passasjerer ut for å legge steiner bak hjulene. Sjøføren kunne ikke stanse motoren pga dårlig batteri. Belize ble avslapning for globetrotterne. Grønt vann og sandstrender der lokalbefolkningen prøvde å ta livet mest mulig med ro.

Charlotte (tv) og Tonje i "longtailboat" fra Frontera Cozamal, Mexico til Bethel i Guatemala. Vispeilet etter krokodillermen så "desveme" ingen.

De hørte om hvordan ei dame som gikk rolig nedover gata hadde fått følgende bemerkning fra en av de lokale: "Slow down girl, you'r walking to fast". Tonje og Charlotte prøvde derfor å gå så sakte de kunne og ta livet med ro.

Deretter gikk turen til Tulum. Charlotte sprayet skrubbsåret med desinfeksjonsmiddel og smurte på bakteriedrepende

salve. Etter hvert ble sårene verre og lege måtte oppsøkes. Bortskjæring av dødt vev med kniv og rensing ble løsningen. Charlotte var slett ikke skeptisk... Prisen tok på mer. 4000 pesos som ble omregnet til cirka det samme i kroner. Lange diskusjoner fulgte, men legen holdt på sitt. Deretter fulgte bankbesøk og penge-transaksjoner.

"Skummelt å oppleve slikt i et fremmed land, men såret ble i alle fall bedre," kommenterer Charlotte.

De tar turen innom turistbyen Playa del Carmen. De ble ikke særlig imponert. Omtrent som kanariøyene, bare vakrere. Slett ikke et realistisk bilde av Mexico. Turen går mot slutten, det gjør jentenes ressurser også. Charlotte går i bakken av

varmen der hun balanserer på en barkrakk. Tilskuere påstår at hun fikk kramper, men det har hun ikke registrert selv. Var kanskje en runde i drømmeland da? Hun ble reddet av en flaske brus og et hotellrom med aircondition og kom seg raskt.

Siste innsats ble gjort i New York etter å ha returnert dit. Helikoptertur over storbyen var verdt pengene. Så var det en hektisk shoppingrunde for å bruke opp det av penger som var tiltenkt turen.

"Powershopping," kaller Charlotte det.

Så går turen hjem til Norge og Trøndelag for grilling og kjente forhold. I følge de to var det på tide.

Hva skal til for å hive seg på en slik tur for andre som drømmer om en litt utenom det vanlige tur, Tonje?

"Bare å bestømme det. Ætte på e det som sagt tidliger bære å lægg igjen bekymringa å nykka heim."

Relasjonsbygging til våre bedriftskunder og samarbeidspartnere.

Jøran Ødegaard Markedsføring dreier seg i høy grad om å etablere og vedlikeholde kundeforholdet i en dynamisk prosess mellom kunde og leverandør. I TrønderEnergi tror vi relasjonen til kunder og samarbeidspartnere har en egenverdi og blir viktige byggesteiner i vårt markedsarbeid.

I bedriftsvaremarkedet er personlig salg og relasjoner det viktigste virkemiddelet. Sammen med gode produkter har vi lett for å få til en løsning både våre kunder og vi er fornøyd med. Men en relasjon oppstår ikke fra en dag til den neste. Utvikling av relasjoner er en prosess som krever tid. Personlig kontakt er viktig for å etablere nære, langsiktige relasjoner mellom TrønderEnergi og våre kunder.

Som et ledd i dette arbeidet gjennomførte vi i august en uformell samling med en del av våre viktigste kunder. Som samlingspunkt hadde vi valgt Stjørdalselva med laksefiske. Et nedlagt småbruk var med på å skape hyggelige rammer

Under kyndig instruksjon på ettermiddagen fikk våre kunder de grunnleggende ferdighetene for å praktisere fiske i elva. Når tussmørket kom sigende og flaggermusa viste seg, var vi alle i elva for å lure laksen til å bite. Men som kraftprodusent og laksefisker måtte vi bare beklage at det ikke hadde regnet på flere uker. I elva var det lite vann, noe som førte

Foto: Jøran Ødegaard

Fiskeguide Jørgen instruerer en av kundene i bruk av to-hånds fluestang

til at det gikk lite med ny fisk. Den fisken som allerede stod i elva var derfor lite villig til å bite. Selv etter en ukes iherdig fiske av våre kunder var resultat kun en laks på to kg. Flere hadde riktig nok hatt napp og tilslag, men ingen klarte å få noe i land.

Når det ble for mørkt til at nylig utdannede fluefiskere torde kaste, hadde vi en hyggelig og sosial sammenkomst i gapahuken ved elva. Her ble det tid til både fiskeskrøner og diskusjoner rundt kraftmarkedet. Så selv om fisken uteble hadde vi et hyggelig arrangement hvor både vi og kundene fikk anledning til å etablere en bedre kontakt.

Den helhige laksefiskeren sammen med Jan Daugaard

rundt arrangementet. Sammen med oss hadde vi Jan Daugaard som holdes for å være en av Europas beste fluefiskere. Han har drevet som profesjonell fluefiskeinstruktør i over 30 år. Noen kjenner kanskje igjen navnet fra mange fiskeprogram som har vært vist på TV.